

OPINIE HERWAARDERING ONBETAALD WERK

In de samenleving zijn 5,5 miljoen mensen actief als vrijwilliger, zonder financiële beloning. Economisch tellen zij niet mee, alleen betaald werk geeft status. Dat kan anders.

Naar een nieuwe sociale structuur

BRIGITTA MEINEMA
JAN ATZE NICOLAI

GroenLinks is een groene en solidaire partij. We willen een zorgzame samenleving, en eerlijk delen. Daar hoort het delen van werk en waardering bij. Er zullen de komende tien jaar zo'n drie miljoen banen verdwijnen. Onder meer door de robotisering. Het huidige sociale stelsel met alle negatieve prikkels om mensen te bewegen om betaald werk te zoeken (wat er niet voor iedereen is), biedt geen uitkomst.

De regering wil dat de verzorgingsstaat wordt afgebouwd en plaatsmaakt voor de participatiesamenleving. Deze doet een beroep op burgers om meer voor elkaar te zorgen in een poging tot bezuinigen. Zo worden betaalde banen in de zorg, die nu door professionele hulpverleners worden vervuld, overgenomen door vrijwilligers, burens, vrienden of familie.

Onbetaalde arbeid is onzichtbaar en telt niet mee in ons economische systeem. Daarom denkt de regering - én veel burgers - dat het niet schaars is, en dat er onbepaald een beroep op gedaan kan worden, terwijl Nederland juist kampioen vrijwilligerswerk is.

Er belanden veel mensen door het verlies van hun baan in een uitkeringspositie. Zij verliezen zicht op betaald werk én op waardering, en dat doet iets met je zelfrespect. Betaald werk heeft de hoogste sociale status. Het is immers de enige vorm van participatie die meegerekend wordt in ons economische systeem.

Maar participatie is veel meer dan betaald werk. Informele arbeid, vrijwilligerswerk en mantelzorg spelen een cruciale rol in onze economie, maar worden niet meegeteld in onze economie, domweg omdat het niet betaald wordt, terwijl de cijfers aantonen dat Nederland 5,5 miljoen vrijwilligers heeft, die samen goed zijn voor 560.000 voltijdbanen. De eco-

Miljoenen mensen verrichten vrijwilligerswerk, van het schoonmaken van een zwembad tot zware zorg aan toe.

FOTO ARCHIEF DVHN

Onbetaalde arbeid moet beter erkend, gewaardeerd en herverdeeld worden

nomische waarde daarvan ligt afhankelijk van het uurloon, tussen de 5 miljard en 20 miljard euro. Zonder de 3,5 miljoen mantelzorgers stijgen de kosten van de zorg met 4 miljard tot 7 miljard euro.

Zonder deze informele ondersteuning kan de economie niet functioneren. De 'betaalde' economie en de zorg die 'gratis' gegeven wordt, vullen elkaar aan en hebben elkaar nodig.

Onbetaalde arbeid moet en kan beter erkend, gewaardeerd en herverdeeld worden. Het is tijd om te werken aan en te experimenteren met waarderingvormen voor alle informele zorg en werkzaamheden, zodat al dit werk mee gaat tellen in

ons economisch systeem. Wij vinden dat gemeenten initiatief moeten nemen en leiderschap moeten tonen in het oplaaierende debat over arbeid en participatie. De waarde van arbeid, mantelzorg, formeel, informeel moet ter discussie gesteld worden. De hele sociale structuur kan op de helling.

Wij zijn al bezig met het agenderen van ideologie en visie over het nieuwe participatiedenken. Gemeenten kunnen meedoen, ook al zijn ze nog te veel gebonden aan landelijke wetgeving. Ook van hen mag een transformatie in denken verwacht worden. Politiek moet weer visie, hoop en richting bieden en zich niet alleen maar verschuilen achter termen als loslaten en burgerparticipatie, louter omdat er geen geld meer is. De decentralisaties zijn niet alleen technische bezuinigingsoperaties. Ze bieden juist een unieke kans om mensbeelden en visie rond burgerschap en participatie echt te laten kantelen.

Brigitta Meinema en Jan Atze Nicolai zijn politici van GroenLinks